

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност **“професор”** по 4.3 на биологични науки, 01.06.06 Генетика, обявен от ИФРГ- БАН в ДВ бр.72 от 16 септември 2011 г. за нуждите на секция „Приложна генетика” с кандидат: доцент доктор Елисавета Стоименова Стоименова, доц. д-р в ИФРГ- БАН.

От проф. д-р Росица Борисова Бъчварова, АгроБиоИнститут, гр. София

В конкурса за **“професор”**, обявен в Държавен вестник, обявен от ИФРГ- БАН в ДВ бр.72 от 16 септември 2011 г. за нуждите на секция „Приложна генетика” участва само един кандидат: доц. д-р Елисавета Стоименова Стоименова.

Кандидатката завършва висшето си образование в СУ „Св. Климент Охридски”, София, специалност „Биохимия и микробиология” през 1973 г. В периода от 1978 до 1982 г. разработва и защитава дисертация на тема „ Атенуированные и патогенные штаммы вируса табачной мозаики и их взаимодействие в растениях-хозяевах, ръководител проф. д-р К.Сухов в Института по обща генетика към АНССС, Москва, СССР.

От 1982 г. работи в ИГ- БАН в секция “Имуногенетика” , завеждащ секция “Генетика на устойчивостта към болести”2001-2005 и в секция “Приложна генетика” към ИФРГ, БАН.

Владее чужди езици и висока степен на компютърни умения.

Доц. д-р Елисавета Стоименова има две специализации –в Япония и Испания. Тя е ръководител на 2 международни и 6 български изследователски проекта и участва в 2 международни и 12 български научни проекти.

Тя е ръководител на двама докторанти и трима дипломанти.

Кандидатката е автор и съавтор на 119 научни публикации (9 от тях са свързани с дисертационния труд), 26 са по конкурса за ст.н.с. II ст. – доцент.

На конкурса за професор доц. д-р Елисавета Стоименова участва с 60 публикации, като 14 от тях публикувани в списания с IF (10 в международни списания и 4 в български), а останалите в научни списания и сборници от научни форуми. Кандидатката е участвала с 5 доклада на международни конгреси и конференции и 7 на български конгреси и конференции.

Общият IF на кандидатката е 7.096, а като място в авторските колективи тя има 5 самостоятелни(от тях 2 обзора), в 23 публикации е първи автор, в 16- втори, в 9 – трети, а в останалите четвърти и др. Установените цитирания на публикациите на доц. д-р Елисавета Стоименова са 169, от които в български списания 99, а в международни научни издания - 71.

Доц. д-р Елисавета Стоименова притежава пет авторски свидетелства за 2 сорта пипер, един сорт мушкато и метод за растителна противовирусна ваксина срещу TMV.

Кандидатката има и значителен принос за обогатяване на Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури с 38 щамма растителни вируси, които се ползват от наши и чужди изследователи.

Доц. д-р Елисавета Стоименова е с богата научноизследователска дейност, свързана с различни аспекти на взаимодействието между културните растения от сем. *Solanaceae* и вирусите, причиняващи икономически важни болести по тях.

- Тя проучва много задълбочено видовото и щамово разнообразие на тобамовируси и CMV при културните растения от сем. *Solanaceae* (домати, пипер и тютюн) и тяхното съхранение. Направена е електрофоретична и серологична характеристика на тобамовирусни щамове в страната. Проучено е видовото и щамово разнообразие на тобамовирусите и CMV по пипера в Македония.

- Идентифициран е причинителя на болестта жилковата некроза по домати, като резултатите доказват, че болестта се причинява от некротични щамове на CMV, съдържащи 5-та сателитна РНК.

- Определени са параметрите, подходящи за лиофилизиране на TMV и CMV, които са използвани при всички следващи изследвания и са внедрени като рутинна практика в НБПМКК при лиофилно консервиране на фитопатогените вируси.

- Кандидатката е разработила модел за прогнозиране преживяемостта на вирусите и е установила, че устойчивостта на тобамовирусите в лиофилна форма е щамово специфична.

- Проучена е устойчивостта към CMV при пипера в създадените от кандидатката устойчиви линии пипер L57 и L113, наследяването на устойчивостта, биохимичния отговор при заразяване с CMV на устойчиви на вируса линии пипер, анатомията и фотосинтетичната им активност.

- Изследвани са метаболитните промени в домати подложени на биотичен (вируси, бактерии, гъби) и абиотичен стрес (високотемпературен шок).

- Проучена е системно придобитата устойчивост към вирусни и бактериални патогени-SAR, индуцирана от химически вещества.

- Разработена е ваксина В-5, която е единствената растителна противовирусна ваксина, създадена в страната и намерила практическо приложение при домати. Представлява щам на ToMV от патотип P0, който е безсимптомен и не влияе върху добива и развитието на растенията.

- Създадени са ценни линии пипер и домати, които могат да бъдат използвани като източници на комплексна устойчивост към болести (вирусни, гъбни и бактериални) и донори на ценни стопански качества в селекционните програми на двете култури. Няма данни за внедряването на тези сортове в производството.

Заклучение: Доц. д-р Елисавета Стоименова е изграден и ценен специалист в областта на приложната генетика и растителната защита, който отговаря на всички критерии от правилника на БАН, за заемане на академичната длъжност „професор”.

Предлагам тя да бъде избрана за „професор” по 4.3. биологични науки, 01.06.06. Генетика, за нуждите на секция „Приложна генетика” към ИФРГ- БАН.

05. 01. 2012 г.

проф. д-р Росица Бъчварова

.....